

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Legatis, De Successionibus Ab Intestato, De Renvnciationibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXXII. Veliterna legati. Legatum, in quo alter substitutus sit sub conditione mortis utriusque primi legatarii, an substituto debeat, si conditio mortis naturalis in uno tantum purificata ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74076](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74076)

8 da limitatione, magna constituenda videtur differentia, inter istum casum & alterum, in quo regula sit certa, quia nempe ex claris iuribus resultat; ut in proposito vocationis filiorum in conditione positorum, & similium regularum, quæ ex DD. opinionibus derivant, habetur alibi scriptis, præsertim sub tit. de fideicommissis.

VELITERNAL LEGATI

P R O

ELEUTHERIO SCANNELLONO.

Responsum pro veritate.

Legatum, in quo alter substitutus sit sub conditione mortis utriusque primi legatarij, an substituto debeat, si conditio mortis naturalis in uno tantum purificata sit, in altero verò contigerit mors civilis, seu facta, putà transitis ad secunda vota.

Et aliqua in materia ademptionis, an scilicet adempto onere, quod legato adjectum est, ita quoque legatum ademptum censetur, si illud cesset, tanquam ex cessante causa.

SUMMARIUM.

- 1 **F** Acti serie.
- 2 **F** Secunda nuptia postea in conditione inducunt mortem civilem, & æquipollent morti naturali.
- 3 Portio hereditaria hæredis contravenientis, vel legatum, cuius caducitas incurritur, debetur cohæredi ex testamento, non autem venientibus ab intestato.
- 4 De alio casu contraversie.
- 5 An legatum factum tutori cesset, si cessat tutela.
- 6 De eodem, & quando causa legato adjecta, dicatur finalis.

D I S C. XXXII.

Andreas, instituit hæredibus Magdalena matre, & Euphemia uxore, cui conditionem viduitatis adiecit, reliquit quamdam vineam post mortem utriusque Eleutherio; Cùmque post mortem testatoris, obiisset etiam Magdalena, quæ in testamento hæredem scripsit eandem Euphemia, quæ postmodum ad secunda vota convolavit; Hinc pro parte Eleutherij pro veritate consultus fui, an factus esset casus legati ad ejus favorem; Et affirmative respondi, non obstante, quod legatum conceptum esset sub conditione mortis utriusque mulieris, quarum una tantum obierat, Altera verò adhuc supervivebat, quoniam istius respectu conditio purificata etiam erat, per secundas nuptias, quæ stante conditione per testatorem adjecta, inducere dicuntur mortem civilem, naturali æquipollentem, ut in specie firmat Io. Andr. ad specul. in rubr. de secundis nupt., ex cuius originali traditione [quidquid dubit. Roman. in l. si quis hæres, l. 2. n. 2. ff. de acquir. hæred.] communi

calculo firmant Bart., Bald., & Alberic. in aub. quod locum, C. de 2. nupt. 1. f. & ceteri in l. 3. Cod. de instit. & subst. Ruin. cons. 17. num. 18. vol. 2., Decian. cons. 1. numer. 89. lib. 1.; Et hanc esse veram, & communem profitentur Gomez var. resol. tom. 2. cap. 11. de qualitatibus contractuum num. 34. Crass. de success. §. legatum quest. 45. plenè Simon de Pret. de interpret. ult. vol. lib. 1. fol. 14. ex nu. 5. Monoch. lib. 4. præsumpt. 65. num. 10. & præsumpt. 185. nu. 37. Bellon. jun. de jur. accresc. cap. 7. quest. 18. num. 69. & alij communiter, adeo ut non videatur in iudicando, vel consulendo de hujusmodi opinione amplius dubitandum; Nisi diversa voluntatis inditia concurrerent, potissimè, quia in hac facti specie cessat illa dubitandi ratio, quæ in casu posito per Io. Andr. militare possit, ubi scilicet superest hæres innocens, ac dilectus, penes quem donec purificetur conditio per veritatem, possit remanere legatum ademptum legatarie binubæ, seu alias contravenienti, cum eadem contraveniens, seu delinquens hæreditariam qualitatem mediè haberet ut supra, ideoque eramus in casu plano, quod scilicet legatarius utpotè conjunctus testatori esset magis dilectus quam hæres.

Prætendebat quoque idem Eleutherius, utpotè proximior, atque ab intestato successor, tam testatoris, quam Magdalene, ut ob dicta Euphemia contraventionem, hæreditas quoque sibi aperta esset, stante caducitate in casu dicti transitus per testatorem expressè ordinata; Verùm in hac parte contra ipsum respondendum esse censui, quoniam non datur intestata successio in casu testati, ideoque portio, hæredis contravenientis, non defertur successoribus ab intestato, sed accrescit alteri cohæredi testamentario, nè detur inconveniens, ut paganus decedat partim testatus, & partim intestatus, dum dicta defecta portio, utpotè accreta portioni Magdalene cohæredis, ad istius hæreditatem pertinebat, & consequenter ad eandem Euphemia, utpotè representantem personam omnino diversam.

In proposito autem ademptionis; Pro veritate pariter interrogatus fui in una Inter ammen. pro parte Valentini Saluoli; Cùm enim Nicolaus, & Pompilia fratres, unicum commune testamentum ordinassent, in quo facta reciproca institutione ad favorem superstitis, continebatur quoddam pium legatum celebrationis 5. m. missarum circiter, aliorumque piorum operum implendorum, quorum omnium cura, & exequutio demandata fuit dicto Valentino, cui fecerunt legatum scutorum 50., atque mortuo Nicolao, Pompilia superstes post aliquod temporis intervallum morti proxima aliud ordinasset testamentum, in quo approbatis dictis pijs operibus in præcedenti demandatis, illorum curam, & exequutionem injunxit hæredi scripto, hinc orta est dubitatio, an stante ademptione oneris dicto Valentino injuncti, censeretur etiam ademptum legatum, cuius nulla mentio facta fuit.

Quoad medietatem; Respondi, casum videri planum pro legatario, cum iste assequi diceretur ex iudicio Nicolai primi testatoris jam defuncti, quod per hæredem revocari non poterat, quamvis dici posset, ut legatum prædictum fuisset omnino correspectivum ad curam, & exequutionem dictorum piorum operum, dum oneris ademptio non proveniebat ex iudicio ejusdem testatoris, neque hæres poterat in præjudicium legatarij adimere onus, ut ita resultaret ademptio legati; Quoverò ad alteram medietatem; Dixi quod ista sit questio potius facti quam juris, utpotè pendens ab ea facti circumstantia, an scilicet onus fuisset, causa finalis ac præcisa

præcisæ legati, & finè qua illud factum nõ esset juxta materiam *text. in l. Nescimus. ff. de excusat. tutorum, & text. in l. alumna §. Seia ff. de adimen. legat. ex deductis alijs hoc eodem tit. disc. 22. super articulo, an legatum factum tutori, cesset, seu ademptum censetur ob ademptam, seu alijs cessatam tutelam.*

in hac autem facti specie respondi, ut legatario probabilitas major assisteret; Tùm quia difficultas cadit, quoties ut supra, constat quod onus fuerit unica, & finalis causa legandi; Secus autem ubi plures causæ concurrant, ex deductis per *Gratian. disc. 284. num. 39. Surd. decif. 38. num. 25. & 26.*, ubi plene *Hodier. in addis. cum alijs*, quæ in dicta materia cessationis legati facti tutori superius deducta habentur; Tùm etiam, quia hæc secunda testatrix in ultimo testamento, expressè professæ est, priùs testamentum revocare, seu reformare in expressis tantum, in reliquis autem omnibus illud confirmare, & approbare, undè propterea, ob rationem regulæ generalis resultantis ex limitatione in certis casibus expressa; Eo ipso quod istud legatum in primo testamento contentum, non legebatur expressè ademptum, locus erat confirmationi; ut cæteris allegatis hæbetur *apud eosdem Surd. & Adden. dista decif. 38.*

ROMANA LEGATI DE COLUMNA

P R O

STEPHANO COLUMNA DVCE
BASSANELLÆ

C V M

ALIQVIBVS FAMILIARIBVS POM-
PEI COLUMNÆ PRINCIPIS
GALLIGANI.

*Casus disputatus coram A. C., & resolutus
pro Duce.*

Legatum annuum, vel menstruum relictum familiaribus, vel alijs, an intelligendum sit ad vitam tantum, vel potius perpetuum, ac transmissibile ad hæredes.

Et si duobus, vel pluribus fiat menstruum legatum sub unica summa, an illa intelligatur pro omnibus collectivè inter eos dividenda, vel potius distributivè, ut illa singulis relicta dicatur.

S Y M M A R I V M.

- 1 **F** Alii ser. i.
- 2 Annum, vel menstruum legatum dicitur ad vitam.
- 3 Quando dicitur declaratio, vel nova dispositio pro numero testium.
- 4 Do eodem.
- 5 Verbum in perpetuum est adaptabile vitæ hominis.
- 6 An legatum menstruum factum duobus, intelligatur unitivè, vel distributivè.

Bompeus Columna filius olim Ducis Zagoræ, [Principis Galligani] nuncupatus [destitutus] prole, & alijque agnatis de proprio colonello, qui in ejus persona terminavit; Instituto hæc *Stephano Columna Duce Bassanellæ* Principis Carbognani ex colonello, in bono domorum Civitatis Præstantis, & in bono domibus ejus familiaribus reliquit quoddam menstruum præstationes, majores, vel minores, juxta proportionate illis provisionibus, quas ipse præstare solitus erat; Cumque aliqui ex dictis legatarijs, sequuta morte testatoris, præstaretur tale legatum esset perpetuum ad eorum vitam etiam transmissibile, illi innox fundamento, quidam Religiosus, qui fuerat testamentum testaretur, quod testator dixisset, ut hæc præstationes in perpetuum dari deberent.

Hinc introducta causa coram A. C., Scilicet pro dicto hærede [cum sententiæ veritate, qualem etiam Iudex agnovit, ita pronuntianda] habebam, ut parum probabilis esset hujusmodi præstationum præstatio, quoniam, ubi etiam, non de menstruo, sed de annuo legato ageretur, præstatio de jure illud, non perpetuum, sed ad vitam legatarij intelligendum est *ad text. in l. in legatis ff. l. cum in annos ff. de annuis legatis l. in annuam Cod. de legatis cum concord. de Matr. de success. pro 4. quest. 18. art. 12. nu. 74. Anell. de Ann. con. de Marin. resol. 239. lib. 1. num. 8. Bar. art. decif. 38. num. 6.*; Multo magis, ubi agitur de legato menstruo, quod ad formam mercedis, vel subventionis per Principes & Magnates in vita familiaribus præstari solet loco alimentorum, atque in præmium famulatus, vel obsequij; In morte autem relinquatur quo dam jure continuationis, ne iidem familiares cogantur alieno servitio se addicere, vel in infero statu vivere, juxta eam legandi speciem, de qua habetur in *Romana legati sub titulo de testamentis disc. 8.*, ubi agitur de materia *Senat. Consulti Bononiani*, Et quam consuetudinem satis attestandam esse dicebam ad clarius corroborandam dictam juris dispositionem.

Neque alicujus momenti videbatur dicta contestatio; Quoniam cum ex allegatis juribus, alijque facti circumstantijs clarè, ac indubitanter legatum prædictum ad solam vitam legatariorum intelligendum esset, hinc resultabat, ut dicti testis depositio induceret potius quandam novam dispositionem diversam ab ea, quæ in testamento legitur, consequenter requiritur idem solemnitas numerus testium, qui in ultimis voluntatibus est necessarius, ut ita distinguendo inter testes inductos sine declaratione, seu interpretatione ambigua voluntatis, ac alios ad novam voluntatem probandum cæteris allegatis hæbetur *apud Mant. de testam. lib. 5. tit. 15. numer. 9. Gutier. pr. art. ar. qu. 100. Cappc. Latr. consulti. 143. num. 36. & sequen. Romana annua præstationis 4. Julij 1661. coram De. vilaguna, de cujus casu habetur actum sub titulo de testamentis disc. 46.*

Hoc autem motivum, quod tanquam Advocatus deducebam [reflectendo ad veritatem] non videbatur tutum, quoniam licet regula ex supra allegatis juribus talis esset; Nihilominus ex ea ratio